

О.С. Дика, к.е.н., доц.
В.А. Молотай, к.псих.н., доц.
І.В. Клименко, к.е.н.
Я.Ю. Левицький, аспірант

Державний університет «Житомирська політехніка»

Державний фінансовий контроль як міждисциплінарний об'єкт наукового дослідження в сфері державного управління

Державний фінансовий контроль постає як складна, багатовимірна категорія наукового осмислення. Його вивчення привертає увагу науковців з різних галузей – економіки, права, державного управління, – що зумовлено розгалуженою інституційною структурою, широким колом функцій і важливою роллю у забезпеченні як економічної, так і бюджетної безпеки держави. З метою формування ефективних підходів до вдосконалення системи державного фінансового контролю необхідним є осмислення його міждисциплінарної природи. Це обґрунтовує актуальність наукового пошуку, спрямованого на вивчення стану досліджень із залученням концептів різних наукових напрямів та спеціальностей.

У процесі дослідження автором було представлено особливості державного фінансового контролю як міждисциплінарного об'єкта дослідження. Представлене дослідження вказує на міждисциплінарну характеристику державного фінансового контролю, що проявляється в різних наукових спеціальностях таких галузей наук: економічні науки, науки державного управління, юридичні науки.

У дослідженні автор акцентує увагу на міждисциплінарному характері державного фінансового контролю як об'єкта наукового вивчення. По-перше, у площині економічних наук він розглядається як важливий інструмент гарантування економічної безпеки держави, зокрема фінансової, бюджетної, продовольчої, та як основа для розробки організаційно-методологічних підходів до управління. По-друге, з позиції правничих досліджень державний фінансовий контроль трактується як об'єкт державного регулювання, що передбачає нормативне закріплення процедур контролю та визначення правового статусу його суб'єктів. По-третє, у межах науки державного управління він постає як елемент управлінського циклу, засіб реалізації владних рішень і предмет регуляторного впливу.

Ключові слова: державний фінансовий контроль; міждисциплінарний підхід; економічні науки; державне управління юридичні науки.

Актуальність теми. Державний фінансовий контроль є складним багатовекторним об'єктом наукового дослідження. Інтерес вчених економістів, юристів, управлінців обумовлений складною організаційною структурою, сукупністю завдань та ролі державного фінансового контролю в забезпеченні економічної безпеки держави в цілому та бюджетної безпеки зокрема. Для обґрунтування напрямів розвитку державного фінансового контролю з позиції державного управління є потреба у встановленні його властивостей як міждисциплінарного об'єкта дослідження. Відповідно актуалізується науковий пошук, вивчення сучасного стану наукових розробок про державний фінансовий контроль з позиції різних галузей знань та наукових спеціальностей.

Дослідження змісту державного фінансового контролю є вкрай важким, адже цей об'єкт дослідження знаходиться на перетині сукупності наук та галузей знань, що визначає багатовекторність теорії державного фінансового контролю. «Поява контролю як теорії обумовлена виникненням проблем під час практичного дослідження об'єкта контролю, що зумовило необхідність проведення теоретичного дослідження об'єкта контролю та, як наслідок, удосконалення практики контролю – зародження теоретичного пізнання, за якого об'єкт, предмет і суб'єкт теоретичного пізнання тотожні об'єкту, предмету та суб'єкту практичного пізнання. Така теорія зароджувалася в індуктивний спосіб шляхом: запису всіх спостережень; аналізу і класифікації спостережень для виявлення повторюваних зв'язків («схожість» та «подібність»); індуктивного виведення узагальнень і принципів господарського контролю із спостережень, які відображають повторювані зв'язки; перевірки узагальнень» [1].

Аналіз останніх досліджень. Державний фінансовий контроль є міждисциплінарним об'єктом наукового дослідження, а тому його теоретичні, організаційні та методологічні положення розглядалися такими дослідниками, як: С.К. Базика, Т.О. Байрачна, Т.В. Білобровенко, Л.М. Борисенко, В.А. Бортняк, С.В. Василенко, О.І. Вацлавський, Ю.С. Вичалківська, В.В. Войтенко, Т.С. Голоднова, Є.А. Горбань, А.О. Гребенюк, І.Р. Данчевська, В.В. Драпайло, О.В. Жадан, Г.І. Завистовська, Н.М. Засць, Г.М. Зайкіна, Н.Г. Здирко, Х.І. Іваськевич, В.В. Ізотов, Л.І. Кийда, С.С. Ключка, Н.Е. Конашук, О.Л. Кононенко,

Б.В. Костюк, М.О. Куц, І.Г. Кучеренко, О.М. Лісовол, Г.В. Лученцов, О.В. Матвеєнко, Ю.С. Мельник, Р.В. Мельниченко, В.В. Миргород-Карпова, Д.В. Молчанов, Є.С. Мороз, М.О. Настенко, М.О. Небесна, П.Г. Неботов, І.Р. Недбалюк, Н.О. Нікітан, К.О. Обиход, Н.І. Обушна, В.В. Пацкан, М.С. Письменна, В.М. Прасюк, І.І. Попадинець, О.Ю. Пушкаркова, Г.В. Рак, Н.Ю. Рекова, Р.В. Романчук, О.О. Стрекаль, О.В. Тарасенко, Т.О. Татарова, М.М. Терещенко, О.Л. Ткач, О.В. Царікова, В.В. Шевченко, І.О. Шевченко, С.В. Шкляр, Г.М. Шовкопляс та інші. Питання бюджетної безпеки як об'єкту державного управління викладені в працях: Д.О. Грицишена, О.М. Джигори, А.П. Дикого, В.В. Довгалюк, І.О. Драгана, С.В. Свірко та інших.

Мета статті – розглянути державний фінансовий контроль як міждисциплінарний об'єкт наукового дослідження в сфері державного управління.

Викладення основного матеріалу. «Контрольна функція держави має важливе значення для ефективної реалізації державної політики в будь-якій сфері суспільного буття за умови, якщо ця функція реалізується максимально утилітарно по відношенню до об'єкта управління. Сфера науки як об'єкт державного управління, беззаперечно, має низку особливостей та не може вважатися традиційною з точки зору організації суспільних відносин чи реалізації владно-управлінського впливу. Це пов'язано із перманентною та об'єктивною необхідністю забезпечення максимально широкої свободи розвитку наукової думки, особливо, якщо мова йде про прикладну науку, техніку, сферу інноваційного виробництва. Відповідно і держава має пристосовуватися до особливостей такого об'єкта управління, а отже функція контролю структурно наповнюється специфічними елементами, які потребують відповідного теоретико-методологічного обґрунтування та доктринальної визначеності» [2].

«Сучасний етап суспільного та економічного розвитку України потребує чіткої керованості процесів трансформування національної економіки. В умовах впровадження ринкових відносин важливо оптимально поєднати притаманні ринку регулятори економіки з усвідомленим, належно організованим управлінням господарством країни. Адже трансформація та розвиток економіки України охоплює тією чи іншою мірою всі сфери діяльності суспільства. За умов загального занепаду та розбалансованості економіки, росту тіньового капіталу в усіх сферах діяльності актуального значення набуває контроль як головний важіль забезпечення ефективної та законної діяльності будь-яких господарюючих суб'єктів» [4]. Це особливо важливо в умовах збереження довіри до України з боку міжнародних партнерів та продовження їх допомоги доля безпеки та оборони держави.

«Розвиток та реформування відносин у сфері фінансової діяльності держави вимагає чіткого законодавчого оформлення, оскільки ця сфера суспільних відносин є потенційно конфліктною в державі. Держава не може реалізувати свою зовнішню і внутрішню політику, забезпечити виконання соціально-економічних програм, не маючи фінансових ресурсів, а також не здійснюючи відповідний контроль за законним їх формуванням та витрачанням. Фінансовий контроль відіграє особливу роль у сучасний період, коли в нашій країні відбувається реформування економіки, виконується ряд важливих економічних і соціальних програм. Для виконання цих програм необхідні значні суми грошових коштів, які акумулюються у Державному бюджеті та інших публічних фондах грошових коштів. Повнота і своєчасність надходжень грошових коштів у публічні фонди, а також додержання вимог законодавства при їх використанні значною мірою залежить від організації фінансового контролю» [5].

Різні науки формують власне як методологічну основу функціонування державного фінансового контролю, так і можуть визначати його значення в реалізації функцій інших наук. У таблиці 1 представлено особливості державного фінансового контролю як міждисциплінарного об'єкта дослідження.

Представлене вказує на міждисциплінарну характеристику державного фінансового контролю, який проявляється в різних наукових спеціальностях таких галузей наук:

– *економічні науки.* Державний фінансовий контроль може розглядатися як окрема наука, адже є одним із видів господарського контролю, що має специфічні методи та принципи, які дозволяють визначати його як окрему прикладну економічну науку. «Господарський контроль як наука бере початок формування в самостійну галузь знань з XIV ст., коли виникла бухгалтерія та перша наукова бухгалтерська школа, що зуміла представити цілісне економічне бачення обліку і контролю процесу виробництва і збуту. Пізніше з'явилися короткі визначення предмета господарського контролю як науки про збереження багатства народів, які і в наші дні в основному збереглися. Це наука про контроль стадій кругообороту капіталу в їх взаємозв'язку з продуктивними силами» [3]. Представлена цитата вказує на специфіку предмета господарського контролю, що може його розглядати як окрему економічну науку.

«Виникнення і розвиток контролю як науки зумовлені об'єктивними причинами: з одного боку, «саморозвитком» наукового знання, з другого – запитами практики. Зміна економічних відносин, правових норм господарювання, а також форм власності на засоби виробництва призвели до виникнення ряду проблем контролю як практичної діяльності, а саме: встановлення обсягів майна та підтвердження даних обліку; оцінки діяльності суб'єкта господарювання з позиції ефективності використання майна і правильності ведення обліку; підтвердження достовірності фінансової звітності суб'єкта господарювання. У межах теоретичного пізнання такі практичні проблеми були трансформовані в наукові. Необхідність їх

розв'язання стала причиною висунення гіпотез, а їх доведення зумовило появу теорій інвентаризації, ревізії, аудиту фінансової звітності, формування відповідного понятійного апарату, а також механізму їх поширення на практику контролю. Наразі новою проблемою як практичного, так і наукового характеру є оцінка поточної ефективності функціонування господарської системи. На думку багатьох науковців, із розв'язанням цієї проблеми найбільш ефективно може впоратися теорія державного фінансового аудиту» [1]. Зазначене вказує, що державний фінансовий контроль є економічною наукою, що має свою теорію (теорії); спеціальні методи та інструменти; особливі принципи.

Варто зазначити, що державний фінансовий контроль знаходиться в об'єктно-предметному полі інших економічних наук, зокрема: 1) фінанси – державний фінансовий контроль розглядаються як метод управління державними фінансами; 2) статистика – може використовувати методи державного фінансового контролю, а також бути інструментом оприлюднення результатів; 3) міжнародні економічні відносини – державний фінансовий контроль є об'єктом дослідження в контексті міжнародних фінансів, так і інструментом; 4) бухгалтерський облік – державний фінансовий контроль здійснюється на основі даних бухгалтерського обліку; 5) економічна теорія – формує теоретичне підґрунтя розвитку господарського контролю в різних економічних системах та циклах; 6) інші економічні науки – залежно від об'єктно-предметного поля науки визначається місце державного фінансового контролю.

В Україні питанням державного фінансового контролю присвячено сукупність дисертаційних досліджень, тематика яких представлена у таблиці 2.

Перелік дисертаційних досліджень вказує на зацікавленість науковців в розвитку теоретичних та методологічних положень державного фінансового контролю. Щодо видів контролю, то порушувалися питання митного, бюджетного, урядового, податкового. Вагома кількість досліджень присвячена державному фінансовому контролю за публічними закупівлями, що є вкрай важливим в умовах сьогодення. Дослідниками розроблені положення методики та організації державного фінансового контролю за місцевими бюджетами, що має значення у мовах децентралізації. Праці зазначених вчених значно розширили наукові теоретичні та методологічні знання про державний фінансовий контроль. Більшість дисертацій захищено за спеціальностями 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит; 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності); 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством;

– *науки державного управління*. В системі наук державного управління державний фінансовий контроль розглядається з таких позицій:

- функція державного управління – державний фінансовий контроль є функцією державного управління щодо оцінки, моніторингу та встановлення фактів порушення державної фінансової політики;
- інструмент державного управління – державний фінансовий контроль є методом державного управління щодо встановлення законності, доцільності та ефективності використання фінансових ресурсів;
- об'єкт державного управління – державний фінансовий контроль є об'єктом державного управління в частині регулювання діяльності суб'єктів контролю та власне методології контрольної діяльності;
- діяльність суб'єктів державного управління – державний фінансовий контроль здійснюється спеціально уповноваженими суб'єктами державного управління, діяльність яких регулюється законодавством.

Проведені дисертаційні дослідження в межах наук державного управління розкривали такі питання державного фінансового контролю: 1) контроль над озброєнням та сектором безпеки і оборони; 2) публічний аудит; 3) контроль публічних фінансів; 4) контроль у сфері освіти і науки; 5) митний контроль. Значна кількість дисертацій присвячена проблемі визначення місця та ролі державного фінансового контролю в системі державного (публічного) управління. Дослідження здійснювалися в межах спеціальностей: 25.00.01 – Теорія та історія державного управління; 25.00.02 – Механізми державного управління; 25.00.05 – Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку;

– *юридичні науки*. Державний фінансовий контроль є об'єктом правового регулювання за різними галузями права, зокрема: господарське, фінансове, адміністративне, цивільне, міжнародне, інформаційне. Питання правового забезпечення державного фінансового контролю розглядалися в дисертаціях, що представлені в таблиці 4.

Державний фінансовий контроль як міждисциплінарний об'єкт дослідження

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ					
Знаходить відображення в системі					
Економічних наук – є інструментом управління та може розглядатися як окрема прикладна економічна наука					
Як окрема наука		Взаємозв'язок з економічними науками			
Державний фінансовий контроль є одним із видів господарського контролю, що має специфічні методи та принципи, які дозволяють визначати його як окрему прикладну економічну науку		Фінанси – державний фінансовий контроль розглядаються як метод управління державними фінансами		Бухгалтерський облік - державний фінансовий контроль здійснюється на основі даних бухгалтерського обліку	
		Статистика - статистика може використовувати методи державного фінансового контролю, а також бути інструментом оприлюднення результатів		Економічна теорія - формує теоретичне підґрунтя розвитку господарського контролю в різних економічних системах та циклах	
		Міжнародні економічні відносини - державний фінансовий контроль є як об'єктом дослідження в контексті міжнародних фінансів, так і інструментом		Інші економічні науки - залежно від об'єктно-предметного поля науки, визначається місце державного фінансового контролю	
Наук державного управління – розглядається в різних аспектах, зокрема ЯК:					
функція державного управління - державний фінансовий контроль є функцією державного управління щодо оцінки, моніторингу та встановлення фактів порушення державної фінансової політики		інструмент державного управління - державний фінансовий контроль є методом державного управління щодо встановлення законності, доцільності та ефективності використання фінансових ресурсів		об'єкт державного управління - державний фінансовий контроль є об'єктом державного управління в частині регулювання діяльності суб'єктів контролю та власне методології контрольної діяльності	
				діяльність суб'єктів державного управління - державний фінансовий контроль здійснюється спеціально уповноваженими суб'єктами державного управління, діяльність яких регулюється законодавством	
Юридичних наук – є об'єктом правового регулювання за різними галузями права:					
- господарське	- фінансове	- адміністративне	- цивільне	- міжнародне	- інформаційне

Таблиця 2

Тематика дисертаційних досліджень з проблем державного фінансового контролю за науковими спеціальностями економічних наук (2018–2024 рр.)

Автор	Рік	Тема	Спеціальність
Нікітан Наталія Олександрівна	2018	Контроль за виконанням видаткової частини бюджету органами Державної казначейської служби	08.00.09
Ключка Сергій Сергійович	2018	Державний фінансовий контроль в системі економічної безпеки держави	08.00.03
Данчевська Ірина Романівна	2018	Державний фінансовий контроль використання коштів місцевих бюджетів України	08.00.08
Вацлавський Олег Іванович	2018	Бюджетний контроль в умовах реформування місцевого самоврядування України	08.00.08
Неботов Петро Григорович	2018	Організаційно-економічний механізм експортного контролю в оборонно-промисловому комплексі України	08.00.03
Письменна Марія Сергіївна	2018	Методологія та організація аналізу і контролю закупівель за державні кошти	08.00.09
Рекова Наталія Юріївна	2018	Розвиток методології економічного аналізу та аудиту результатів реалізації політики фінансової децентралізації	08.00.08
Рак Галина Вікторівна	2018	Облік і контроль використання фінансових ресурсів у бюджетних установах України	08.00.09
Костюк Богдан Володимирович	2018	Податковий аудит діяльності суб'єктів господарювання	08.00.09
Білобровенко Тетяна Володимирівна	2018	Бухгалтерський облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість	08.00.09
Стрекаль Олег Олегович	2018	Модернізація державного фінансового контролю національних нафтогазових корпорацій України	08.00.08
Шевченко Ірина Олександрівна	2018	Розвиток державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм	08.00.08
Іваськевич Христина Ігорівна	2019	Внутрішній фінансовий контроль видатків бюджетних установ в Україні	08.00.08
Завистовська Ганна Іполитівна	2019	Урядовий фінансовий контроль в Україні: пріоритетні напрями розвитку та підвищення ефективності	08.00.08
Заєць Наталія Миколаївна	2019	Аналіз та контроль процедур закупівель за державні кошти	08.00.09
Конашук Надія Едуардівна	2019	Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель	08.00.08
Шевченко Володимир Володимирович	2019	Становлення вищого державного фінансового контролю на регіональному рівні	08.00.08
Обиход Катерина Олександрівна	2019	Облік і контроль надання послуг науковими установами державного сектору	08.00.09
Пушкарьова Олена Юріївна	2020	Організаційно-методичне забезпечення внутрішнього аудиту в системі державного фінансового контролю	08.00.09
Здирко Наталія Григорівна	2020	Аналіз та державний аудит публічних закупівель: теорія, методологія, організація	08.00.09
Кононенко Олена Леонідівна	2020	Аналіз та контроль фінансової звітності бюджетних установ України	08.00.09
Ткач Олександр Леонідович	2021	Організаційно-методичне забезпечення державного аудиту Рахункової палати	08.00.09
Недбалюк Ірина Романівна	2021	Система бюджетного контролю: теорія та практика	08.00.09
Жадан Олена Володимирівна	2021	Фінансовий контроль виконання місцевих бюджетів	08.00.08
Борисенко Лариси Миколаївни	2021	Модернізація державного фінансового контролю в Україні	08.00.08

Таблиця 3

Тематика дисертаційних досліджень з проблем державного фінансового контролю за науковими спеціальностями наук державного управління (2018–2024 рр.)

Автор	Рік	Тема	Спеціальність
Матвєєнко Олександр Васильович	2018	Організаційно правові засади державного контролю над озброєнням	25.00.01
Вичалківська Юлія Сергіївна	2018	Механізми демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони України	25.00.05
Обушна Наталія Іванівна	2018	Механізми формування та розвитку публічного аудиту в Україні	25.00.02
Базика Сергій Костянтинович	2019	Механізми парламентського контролю у сфері публічних фінансів в Україні	25.00.02
Гребень Світлана Євгенівна	2019	Фінансовий контроль як інструмент державного управління закладами вищої освіти	25.00.02
Кийда Людмила Іванівна	2019	Митний контроль у системі державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в умовах інтеграції України до світового простору	25.00.02
Войтенко Володимир Валентинович	2020	Удосконалення механізму фінансового контролю в системі державного управління	25.00.02
Терещенко Микола Миколайович	2020	Взаємодія державного та громадського контролю як інструмент реалізації публічного управління	25.00.02
Романчук Руслан Васильович	2023	Розвиток напрямів організації та реалізації державного фінансового контролю в Україні	25.00.02

Таблиця 4

Тематика дисертаційних досліджень з проблем державного фінансового контролю за науковими спеціальностями юридичних наук (2018–2024 рр.)

Автор	Рік	Тема	Спеціальність
1	2	3	4
Настенко Марина Олексіївна	2018	Правове регулювання фінансового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в Україні	12.00.07
Царікова Олена Василівна	2018	Адміністративно-правові засади державного контролю за діяльністю банків в Україні	12.00.07
Лученцов Григорій Васильович	2018	Правове регулювання фінансового контролю за видатками фізичних осіб в Україні	12.00.07
Мельниченко Руслан Володимирович	2018	Адміністративно-правові засади податкового контролю трансфертного ціноутворення в Україні	12.00.07
Байрачна Тетяна Олександрівна	2018	Адміністративно-правові засади контролю за діяльністю Національної гвардії України	12.00.07
Драпайло Вікторія Валеріївна	2018	Правовий режим зберігання товарів під митним контролем	12.00.07
Тарасенко Оксана Вікторівна	2018	Взаємодія між правоохоронними та контролюючими органами України у протидії фіктивному підприємництву	12.00.07
Шкляр Сергій Володимирович	2018	Контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції в Україні: адміністративно-правові засади організації та функціонування	12.00.07
Миргород-Карпова Валерія Валеріївна	2018	Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні	12.00.07i
Голоднова Тетяна Станіславівна	2018	Контроль як гарантія законності управління майном військових формувань України: адміністративно-правові засади	12.00.07

Закінчення табл. 4

1	2	3	4
Мороз Євген Степанович	2019	Органи державного фінансового контролю як суб'єкти адміністративно-деліктного процесу в Україні	12.00.07
Лісовол Олександр Миколайович	2019	Фінансово-правове регулювання валютного контролю в Україні	12.00.07
Молчанов Дмитро Валентинович	2019	Фінансовий контроль та моніторинг як засоби протидії тінізації економіки України	12.00.07
Василенко Сергій Вікторович	2019	Правове регулювання податкового контролю в Україні	12.00.07
Куц Мар'яна Олегівна	2020	Правове забезпечення податкового контролю в Україні	12.00.07
Татарова Тетяна Олександрівна	2020	Адміністративно-правові засади фіскального контролю в Україні	12.00.07
Небесна Маргарита Олегівна	2020	Адміністративні акти контролюючих органів в сфері оподаткування	12.00.07
Горбань Євген Анатолійович	2020	Державний контроль за ефективністю управлінських рішень суб'єктів господарювання як гарантія зменшення податкових порушень	12.00.07
Пацкан Валерій Васильович	2020	Рахункова палата як вищий орган аудиту України	12.00.07
Прасюк Володимир Маркович	2020	Адміністративно-правове регулювання державного фінансового контролю в Україні	12.00.07
Попадинець Ігор Ігорович	2020	Організаційно-правові форми фінансового контролю	12.00.07
Мельник Юлія Сергіївна	2020	Управління кадровою політикою в системі контролюючих органів у податковій та митній сферах: адміністративно-правові засади	12.00.07
Гребенюк Андрій Олександрович	2021	Відповідальність за переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем	12.00.07
Кучеренко Ігор Григорович	2021	Адміністративно-правові засади здійснення контрольно-наглядової діяльності у сфері публічних закупівель в Україні	12.00.07
Ізотов Віталій Валерійович	2021	Адміністративно-правові засади забезпечення та реалізації державної політики у сфері державного фінансового контролю	12.00.07
Татарова Тетяна Олександрівна	2022	Адміністративно-правові засади фіскального контролю в Україні	12.00.07
Зайкіна Ганна Миколаївна	2023	Фінансовий контроль за діяльністю державної адміністрації залізничного транспорту України: питання теорії і практики	12.00.07
Миргород Валерія Валеріївна	2023	Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні	12.00.07
Бортняк Валерій Анатолійович	2024	Адміністративно-правові основи фінансового контролю в Україні: теорія та практика	12.00.07
Шовкопляс Ганна Миколаївна	2024	Господарсько-правовий контроль на ринках небанківських фінансових послуг	12.00.04

Більшість досліджень присвячені адміністративно-правовому регулюванню державного фінансового контролю та адміністративно-правовому статусу суб'єктів державного фінансового контролю. Дослідження виконувалися за спеціальностями: 12.00.07 – Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право та 12.00.04 – Господарське право, господарсько-процесуальне право.

Це свідчить, що державний фінансовий контроль знаходиться в полі інтересів інформаційного, фінансового, адміністративного та господарського права.

Міждисциплінарність та міжсистемність державного фінансового контролю підтверджується проведеними дослідженнями. Відповідно комплексність підходу до державного фінансового контролю проявляється не лише в науках державного управління.

Висновок. Підсумовуючи, наголосимо на таких властивостях державного фінансового контролю, як міждисциплінарного об'єкта наукового дослідження: по-перше, державний фінансовий контроль вивчається в системі економічних наук як інструмент забезпечення економічної безпеки (за видами: фінансова, бюджетна, продовольча та інші) та з позиції формування організаційно-методологічного забезпечення; по-друге, будучи об'єктом наукового дослідження юридичних наук, державний фінансовий контроль є об'єктом державного регулювання (регламентація організації та методології контрольних процедур; регулювання діяльності суб'єктів державного фінансового контролю); по-третє, об'єктно-предметне поле дослідження державного фінансового контролю в системі наук державного управління визначається його вивченням як об'єкта регулювання, як інструменту державно-управлінських рішень, як етапу державного управління.

Список використаної літератури:

1. Бардаш С.В. Методи контролю у сфері господарювання: теоретичний та праксеологічний аспекти / С.В. Бардаш, Т.С. Осадча // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 9–10. – С. 76–79 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48324/23-Bardash.pdf?sequence=1>.
2. Бортияк К.В. Теоретичне осмислення контрольно-наглядової функції держави в сфері науки / К.В. Бортияк // Академічні візії. – 2022. – № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/224>.
3. Бутинець Ф.Ф. Господарський контроль як наука: формування її складових / Ф.Ф. Бутинець, Т.А. Бутинець // Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 1 (59). – С. 14–21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3856/2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
4. Дікань Л.В. Фінансово-господарський контроль : навчальний посібник / Л.В. Дікань. – К. : Знання, 2010. – 395 с.
5. Сідор М.І. Фінансовий контроль : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / М.І. Сідор. – 2019. – 145 с.

References:

1. Bardash, S.V. and Osadcha, T.S. (2012), «Metody kontroliu u sferi hospodariuvannia: teoretychnyi ta prakseolohichni aspekty», *Ekonomichnyi chasopys-XXI*, No. 9–10, pp. 76–79, [Online], available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48324/23-Bardash.pdf?sequence=1>
2. Bortniak, K.V. (2022), «Teoretychne osmyslennia kontrolno-nahliadovoi funktsii derzhavy v sferi nauky», *Akademichni vizii*, No. 14, [Online], available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/224>
3. Butynets, F.F. and Butynets, T.A. (2012), «Hospodarskyi kontrol yak nauka: formuvannia yii skladovykh», *Visnyk ZhDTU*, No. 1 (59), pp. 14–21, [Online], available at: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3856/2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Dikan, L.V. (2010), *Finansovo-hospodarskyi kontrol, navchalnyi posibnyk*, Znannia, K., 395 p.
5. Sidor, M.I. (2019), *Finansovyi kontrol, navchalnyi posibnyk (dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity dennoi formy navchannia)*, 145 p.

Дика Олена Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0002-0800-3498>.

Наукові інтереси:

- механізми зміцнення фінансової безпеки держави як складової національної безпеки;
- нарощування оборонного потенціалу.

Молотай Валерій Анатолійович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри права та правоохоронної діяльності Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0009-0008-0817-1097>.

Наукові інтереси:

- фінансова безпека держави як складова національної безпеки.

Клименко Ігор Віталійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0009-0007-5205-7024>.

Наукові інтереси:

- механізми забезпечення фінансової безпеки держави.

Левицький Ярослав Юрійович – аспірант Державного університету «Житомирська політехніка».
[https://orcid.org/ 0009-0007-6370-7950](https://orcid.org/0009-0007-6370-7950).

Наукові інтереси:

- питання функціонування системи державного фінансового контролю;
- роль державного фінансового контролю в системі забезпечення економічної безпеки держави.

Dyka O.S., Molotay V.A., Klymenko I.V., Levyts'kyi Ya.Yu.

State financial control as an interdisciplinary object of scientific research in the field of public administration

State financial control appears as a complex, multidimensional category of scientific understanding. Its study attracts the attention of scientists from various fields – economics, law, public administration – which is due to the extensive institutional structure, a wide range of functions and an important role in ensuring both economic and budgetary security of the state. In order to form effective approaches to improving the system of state financial control, it is necessary to understand its interdisciplinary nature. This justifies the relevance of scientific research aimed at studying the state of research involving concepts from various scientific areas and specialties.

In the process of the study, the author presented the features of state financial control as an interdisciplinary object of research. The presented study indicates the interdisciplinary nature of state financial control, which is manifested in various scientific specialties of the following branches of science: economic sciences, public administration sciences, legal sciences.

In the study, the author focuses on the interdisciplinary nature of state financial control as an object of scientific study. First, in the field of economic sciences, it is considered as an important tool for guaranteeing the economic security of the state – in particular, financial, budgetary, food – and as a basis for developing organizational and methodological approaches to management.

Secondly, from the perspective of legal research, state financial control is interpreted as an object of state regulation, which involves the normative consolidation of control procedures and the determination of the legal status of its subjects. Thirdly, within the science of public administration, it appears as an element of the management cycle, a means of implementing government decisions and a subject of regulatory influence.

Keywords: state financial control; interdisciplinary approach; economic sciences; public administration; legal sciences.

Стаття надійшла до редакції 16.10.2024.